

Nr 293.

Av herrar **Pettersson** i Köping och **Jönsson** i Revinge
*med förslag till stater för betjäningen vid Flyinge
hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå.*

I årets statsverksproposition, 9:de huvudtiteln, punkt 35 (sid. 62—68), avseende »uppehållandet av hingstdepåernas och stuteriets verksamhet», återgives i tablåer, utvisande dels kungl. stuteriöverstyrelsens enligt dess i skrivelse den 30 augusti 1923 gjorda framställning å beräkning av utgifter och inkomster för uppehållande av hingstdepåernas verksamhet under budgetåret 1924—1925 och dels det av Kungl. Maj:t anvisade belopp för samma ändamål. Posten »avlöning till betjäningen» har av kungl. stuteriöverstyrelsen upptagits för Flyinge hingstdepå och stuteri till kronor 40,332:— och för Strömsholms stuteri till kronor 21,312:—. Kungl. Maj:t anvisar för samma ändamål under budgetåret 1924—1925 för Flyinge hingstdepå och stuteri ett belopp av kronor 38,000:— och för Strömsholms hingstdepå ett belopp av kronor 21,000:—. Härtill fogar departementschefen det yttrandet beträffande frågan om ordnandet av betjäningens avlöningsförmåner, att han »har för avsikt att framdeles underställa detsamma Kungl. Maj:ts prövning».

Då enligt mitt förmenande det sistnämnda av herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet avgivna yttrandet måste anses innebära den avsikten att nu söka ordna ovanberörda stallbetjäningens avlöningsfråga, må det tillåtas mig att med ledning av i ärendet från såväl vederbörande depåchefer som jämväl det av kungl. stuteriöverstyrelsen den 30 sistlidne augusti till Kungl. Maj:t avgivna underdåniga yttrande och förslag till reglering av betjäningens löner anföra följande.

Som framgår av i statsverkspropositionen angiven redogörelse, är den nu gällande avlöningsstaten för betjäningen vid Flyinge och Strömsholms hingstdepåer fastställd den 3 februari 1911, varefter den 15 december 1916 vidtagits viss ändring i den för betjäningen vid förstnämnda hingstdepå fastställda avlöningsstaten. För betjäningen är därjämte gällande en av Kungl. Maj:t den 19 maj 1893 fastställd beklädnadsstat, till vilken den 22 februari 1918 gjorts visst tillägg.

Enligt vad jag härutöver inhämtat, upptager den år 1911 fastställda avlöningsstaten i lön för år till fodermarsken lägst 1,100 högst 1,300 kronor, till kusk lägst 950 högst 1,100 kronor, till stallbetjänter lägst 750 högst 850 kronor, till nattvakt 800 kronor och till statpigan (hushållerskan) vid Flyinge lägst 550 högst 650 kronor, jämte 5 kronor i

årlig städja till var och en av dessa med undantag av fodermarsk. Jämte ovannämnda löner har de senare åren utgått tillfällig löneförbättring å belopp efter tjänstens beskaffenhet och antal tjänsteår. Härjämte utgår dyrtidstillägg. Lön in natura utgår till vederbörande befattningshavare i form av fri bostad och bränsle, varjämte till stallpersonalen viss beklädning. Gårdssmeden vid envar av hingstdepåerna erhåller icke någon kontant lön utan endast fri bostad och bränsle samt ersättning för utfört arbete enligt ackordsuppgörelse. Planteringsland tillkommer dessutom personalen. Denna är berättigad till fri läkarvård.

Enligt det av kungl. stuteriöverstyrelsen i sitt den 30 sistlidne augusti till Kungl. Maj:t avgivna yttrande och förslag skulle stallpersonalens kontanta lön jämte tillfällig löneförbättring utgöra: för fodermarsk lägst 1,375 högst 1,625 kronor, kusk lägst 1,375:50 högst 1,505 kronor, stallbetjänt lägst 942:50 högst 1,067:50 kronor, nattvakt 1,005 kronor och statpigan (hushållerskan) vid Flyinge lägst 892:50 högst 1,017:50 kronor. Häri dock icke inräknade naturaförmåner och dyrtidstillägg.

Då emellertid i statsverkspropositionens redogörelse för stallbetjäningens avlöningsförmåner omnämnes ett av 1902 års löneredgeringskommitté den 28 november 1922 avgivet yttrande, däri sägs, att kommittén av införskaffade uppgifter rörande betjäningens avlöningsförhållanden uppmärksammat, att vissa befattningshavares löneförmåner (tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg däri inberäknade) vore väl högt tillmätta och viss jämkning i löneförmånerna borde kunna äga rum, vilja vi gent emot denna lönekommitténs uppfattning och med ledning av kungl. stuteriöverstyrelsens yttrande framhålla följande. Vid jämförelse med andra likartade befattningshavares tjänstgöringsförhållanden och löneförmåner kan stallpersonalen vid hingstdepåerna ingalunda anses vara för högt avlönad. En utförlig jämförelse förefinnes också i kungl. stuteriöverstyrelsens förut åberopade skrivelse, särskilt beträffande de enligt vårt förmenande enda jämförbara, nämligen motsvarande personal vid remontdepån å Utnäslöt och ridskolan å Strömsholm. Stallförmannen vid ridskolan och fodermarsken vid remontdepån torde närmast kunna jämföras i tjänsteställning med fodermarsken å hingstdepån. Avlöningsförhållandena synas även vara ganska likställda. Om sammanlagda kontanta lön och lön in natura samt dyrtidstillägg medräknas, var lönen 1922 för fodermarsk vid Strömsholms hingstdepå kronor 3,002:79, för stallförman vid ridskolan kronor 2,579:30 och för fodermarsk vid remontdepån kronor 2,667:14.

Beträffande kuskbefattningen vid hingstdepån torde ingen rättvist jämförbar motsvarande befattning kunna företes vid statsinstitutioner och enskilda, bland annat med hänsyn därtill, att kuskarna vid hingstdepåerna skola lämna undervisning i körning vid därvarande stallskolor samt omhänderhava depåhingstarnas dressyr till kör- och draghästar m. m. Kusken vid Strömsholms hingstdepå sammanlagda kontanta lön och lön in natura jämte dyrtidstillägg utgjorde år 1922 lägst kronor 2,540:50 högst 2,819:74.

Återstår då jämförelsen med stallbetjänarna vid hingstdepåerna å ena sidan och hästskötarna vid ridskolan å Strömsholm samt hästskötarna vid remontdepån å Utnäslöt å andra sidan. Av kungl. stuteriöverstyrelsens utredning framgår, att stallbetjänts vid hingstdepån å Strömsholm sammanlagda avlöning samt beklädnad in natura jämte dyrtidstillägg utgjorde lägst kronor 1,973: 71 högst kronor 2,170: 23. Hästskötare vid ridskolan sammanlagd kontant avlöning, inberäknat klädesersättning och dyrtidstillägg, kronor 2,197: 86. Hästskötare vid remontdepån sammanlagd kontant avlöning, inberäknat klädesersättning och dyrtidstillägg, kronor 2,431: 11 allt avseende år 1922.

Härav framgår, att stallbetjänarnas vid Strömsholms hingstdepå lön *icke oväsentligt* understiga hästskötarnas vid ridskolan och remontdepån, i synnerhet den lön, som utgår till hästskötare vid remontdepån. Samma förhållande torde också föreligga vid jämförelse mellan stallbetjänarna å Flyinge hingstdepå och stuteri å ena sidan och hästskötarna vid ridskolan å Strömsholm samt hästskötarna vid remontdepån å Utnäslöt å andra sidan.

Som ytterligare ett skäl *mot* den av 1922 års löneregleringskommitté ådagalagda uppfattningen i föreliggande fråga må framhållas de synpunkter, som vederbörande depåchefer och kungl. stuteriöverstyrelsen i sammanhang härmed anföra, nämligen den omständigheten, »att depåernas hästmateriel är så värdefullt, att åt detsamma måste av rent ekonomiska skäl ägnas den omsorgsfullaste vård, och att tjänsten vid hingstdepåerna och stuterierna är mera ansvarsfull och kräver större yrkesskicklighet, omdöme och erfarenhet av stallbetjäningen än motsvarande tjänst vid nämnda statsinstitution. Vidare bör erinras, att stallbetjänarna under utstationeringstiden skola vara kompetenta att å hingststationerna på eget ansvar och utan att stå under förmans omedelbara inseende omhänderhava å dem anförtrödda utstationerade hingstar och att giva råd och anvisningar beträffande avelsförhållanden m. m. Allt detta föranleder, att allenast utvalt folk kan komma i fråga till erhållande av stallbetjäntbefattning vid hingstdepå. Och givetvis måste de kvalifikationer, som fordras av stallbetjänarna, i än högre grad finnas hos deras närmaste förmän fodermarskarna och kuskarna, vilka bl. a. hava att meddela stallbetjänarna undervisning och utbildning i deras åligganden».

Vidare har betjäningen vid hingstdepåerna, enligt vad vi inhämtat, en synnerligen lång tjänstgöringstid per dag, från kl. 5 f. m. till kl. 7 e. m. med ledighet för frukost- och middagsrast. Härtill kommer för stallbetjäningen natttjänstgöring i stallet (nattvakt), för Strömsholms vidkommande omkring var 8—9:de dag, då tjänstgöringstiden för vederbörande blir sammanlagt ett och ett halvt dygn utan egentlig vila.

Av det anförda synes oss framgå, att löneregleringskommitténs uttalade mening beträffande avlöningsförhållandena för betjäningen vid hingstdepåerna icke har fog för sig och därför icke bör vinna bifall. Det synes

oss vidare vara angeläget, att betjäningens löneförhållanden snarast möjligt ordnas. Den löne reglering, som verkställdes år 1911 för nämnda personal, kan ingalunda nu anses tillfredsställande, vilket också framgår av det faktum, att tillfällig löneförbättring de senare åren utgått. Från personalens synpunkt synes oss också (vilket av dem framförts) en större trygghet i anställnings- och avlöningsförhållandena inträda vid en ny löne reglering, i vilken bör upptagas *minst* det belopp, som nu utgår i kontanta lönebelopp (den fastställda lönen, tillfällig löneförbättring och förekommande ålderstillägg). Härtill böra givetvis utgå vederbörandes löneförmåner in natura och dyrtidstillägg.

För nyrekryteringen av personal torde också en löne reglering i här angiven riktning vara nödvändig för att åt hingstdepåerna kunna förvärva så duglig betjäning, som för tjänsten och befattningens rationella uppehållande måste anses oundgängligen nödvändig.

I övrigt hänvisas till de framställningar i ämnet, som förebragts av kungl. stuteriöverstyrelsen, vederbörande depåchefer och betjäningen vid de båda hingstdepåerna.

Med stöd av vad ovan anförts få vi vördsamt föreslå,

1:o) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att avlöningsstaten för betjäningen vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt vid Strömsholms hingstdepå måtte fastställas i huvudsaklig överensstämmelse med de förslag, som innefattas i den av kungl. stuteriöverstyrelsen den 30 aug. 1923 gjorda framställningen i ämnet;

2:o) att staten i punkt 35 nionde huvudtiteln (avlöning till betjäningen) höjes med 2,644 kronor.

Stockholm den 20 januari 1924.

A. W. Pettersson,
Köping.

Johan Jönsson,
Revinge.

Avskrift.

Bilaga 1.

A. Arvode.

Befattningshavare	Nu utgående					Föreslaget arvode	
	lön	städja	arvode	tillfällig löneförbättring	summa	årsbelopp	månatligt belopp
Fodermarsk	1,100	—	—	275	1,375	1,380	115
Kusk	950	5	100	262 50	1,317 50	1,320	110
Stallbetjänt av							
1:a löneklassen	850	5	—	212 50	1,067 50	1,080	90
2:a "	800	5	—	200	1,005	1,020	85
3:dje "	750	5	—	187 50	942 50	960	80
Nattvakt	800	5	—	200	1,005	1,020	85
Statpiga	550	5	200	137 50	892 50	900	75

B. Ålderstillägg.

Befattningshavare	Nu utgående			Föresl. ålderstillägg	
	ålders- tillägg	tillfällig löneförbättring	summa	års- belopp	månatligt belopp
Fodermarsk					
efter 5 års tjänstgöring	100	25	125	120	10
" 10 " "	100	25	125	120	10
Kusk					
efter 5 års tjänstgöring	75	18 75	93 75	96	8
" 10 " "	75	18 75	93 75	96	8
Statpiga					
efter 5 års tjänstgöring	50	12 50	62 50	60	5
" 10 " "	50	12 50	62 50	60	5

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Lennart Idén.

Avskrift.

Bilaga 2.

Avlöningsstat för stallpersonalen vid Flyinge hingstdepå och stuteri.

	Arvode kronor	B r ä n s l e				Anmärkningar
		Torv Lass	Sten- kol Hl.	Surs- skog Lass	Ris- bränsle Lass	
1 fodermarsk	1,380	6	34	2	2	} Efter 5 år kan lönen höjas med 120 kronor och efter 10 år med ytterligare 120 kronor.
1 fodermarsk - stoöver- skötare	1,380	6	34	2	2	
och för skötsel av fölstona och fölen, sär- skilt under och när- mast efter fölnings- tiden, efter 20 kr. för varje föl, dock högst	600	—	—	—	—	
1 körmästare	1,320	1½	28	1	2	} Efter 5 år kan lönen höjas med 96 kronor och efter 10 år med ytterligare 96 kronor.
40 stall- {1:a klassen	1,080	1½	22	1	2	} Efter 5 års oförvitlig tjänst i 3:dje löneklassen upp- flyttas stallbetjänt i 2:a löneklassen och ingår, efter ytterligare 5 års oförvitlig tjänst, i 1:a löneklassen.
betjän- {2:a "	1,020	1½	22	1	2	
ter {3:dje "	960	1½	22	1	2	
1 nattvakt	1,020	1½	22	1	2	} Efter 5 år kan lönen höjas med 60 kronor och efter 10 år med ytterligare 60 kronor.
1 hushållerska	900	—	—	—	—	
1 hovslagare	—	1½	28	1	2	

Ann. 1. Fodermarskar, körmästare, nattvakt, hovslagare och gifta stallbetjänter tilldelas i mån av tillgång bostad med planteringsland. Ogifta stallbetjänter anvisas gemensamhetsrum, vilka uppvärmas genom depåns försorg, vadan dylik stallbetjänt icke undfår bränsleförmåner in natura. Till matlagning och bakning åt den ogifta personalen tillhandahåller depån erforderligt bränsle genom depåchefens försorg och under hans kontroll. Hushållerskan tilldelas ett rum med uppvärmning.

Torv, surskog och risbränsle må, då stuteriöverstyrelsen finner så erforderligt, utbytas mot stenkol eller ved till motsvarande värde.

Ann. 2. Fodermarskar, körmästare och stallbetjänter åtnjuta beklädnad in natura samt slitningsersättning och ersättning för hållande av egna stövlar, enligt kungl. breven den 19 maj 1893 och den 22 februari 1918.

Ann. 3. Depån tillhandahåller åt nattvakten regnkappa och päls för tjänstbruk.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Lennart Idén.

Avskrift.

Bilaga 3.

Avlöningsstat för stallpersonalen vid Strömsholms hingstdepå

	Arvode kronor	Bränsle Barrved kbn.	Anmärkingar.
1 fodermarsk	1,380	33	Efter 5 år kan lönen höjas med 120 kronor och efter 10 år med ytterligare 120 kronor.
1 körmästare	1,320	20	
30 stall- betjän- ter	1,080 1,020 960	18 18 18	Efter 5 års oförvitlig tjänst i 3:dje löneklassen uppflyttas stallbetjänt i 2:dra löneklassen och ingår, efter ytterligare 5 års oförvitlig tjänst, i 1:a löneklassen.
1 nattvakt.....	1,020	18	
1 hovslagare	—	20	

Anm. 1. Fodermarsk, körmästare, nattvakt, hovslagare och gifta stallbetjänter tilldelas i mån av tillgång bostad med planteringsland. Ogifta stallbetjänter anvisas gemensamhetsrum, vilka uppvärmas genom depåns försorg, vadan dylik stallbetjänt icke undfår bränsleförmåner in natura. Till matlagning och bakning åt den ogifta personalen tillhandahåller depån erforderligt bränsle genom depåchefens försorg och under hans kontroll.

Anm. 2. Fodermarsk, körmästare och stallbetjänter åtnjuta beklädnad in natura samt slitningsersättning och ersättning för hållande av egna stövlar, enligt kungl. breven den 19 maj 1893 och den 22 februari 1918.

Anm. 3. Depån tillhandahåller åt nattvakten regukappa och päls för tjänstebruk.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Lennart Idén.